

מה גורם לריבוי הגטין?

מאת שלום כהן

ולבסוף להוציא את פסק הדין, הניתן על רקע זה או אחר.

הילדים — גורם מונע

גט זה, בין שהוא ניתן בקלות, בארץ פן כמעט אוטומטי, ובין שהוא בא כפסק דין בתום משפט ארוך ומכאיב, מי הם הבאים לבקשו? מה מניע גבר ואשה אשר חיו יחד שנים להפרד?

במקרה זה, כמו בכל מקרה אחר, יכולים המספרים הסטטיסטיים היבשים לספק תשובה ברורה ומקיפה. נבחן קודם כל את הגורם הראשון בחשיבותו בחיי משפחה — הילדים.

מתוך סך הכל של הגטין, אשר אושרו, 72% הם המשפחות בלי ילדים, 16% למשפחות עם ילד אחד, 11,8% למשפחות עם 2 ילדים, ורק שתי משפחות מתוך כל אלה היו להן יותר משני ילדים בעת הגירושין.

מכאן המסקנה הברורה כי הילד הוא גורם חזק מאוד בשמירה על שלמות המשפחה. אין זה אומר כי זהו גורם המחזק את חיי הנישואים, אולם זהו הגורם המונע החזק ביותר, כאשר נמתחים היחסים בין בעל ואשתו.

אין נישאים בקלות ידעת

יש המבקשים לערוך השוואה בשטח זה בין המצב בארץ ובין ארצות אחרות, אולם תנאי החיים המיוחדים במדינה, אינם מאפשרים כל השוואה הוגנת. אם מגיע, למשל, אחוז הגטין בארצות הברית ל-60% על כל 100 חתונות, ואצל לנו רק 22, אין הדבר יכול לקבוע מאי-

בתשעת החדשים האחרונים רשמו 730 איש ואשה מבני 18 ועד בני 62 את שמותיהם ברשימת מבקשי הגטין במשרדי בית הדין של הרבנות בתל-אביב. בממוצע נרשם ברשימה זו זוג אחד בכל שעת עבודה במשרדי בית הדין.

יש הבאים בזוגות, בעל ואשה, משוחררים יחד בנימה שקטה וידידותית, דומים בכל לאיזה זוג המבקר במשרד ממשלתי לשם קבלת רשיון יבוא או כדי לשלם מס מותרות על מתנה שנת קבלה מחוץ-לארץ. הם פונים ללשכת המודיעין, וכנהוג במשפחה הגונה, הבעל ניגש לאשבו ומבקש טופס בקשה ל... גט. הם הגיעו למסקנה כי מוטב לשייך ניהם לשים קץ לחייהם המשותפים.

הם ממלאים את הטופס ללא כל התרגשות מיוחדת. הטופס הוא ככל שור פס אחר שהאזרח נתקל בו בדרכו במדינה: שם הבעל והאשה, גילם, תאריך הנישואין, שמות הילדים (אם יש). זה הכל.

הם מוסרים את הטופס לפקיד המ"מ, הבקשה מקבלת מספר סידורי, נפתח תיק, והכלל יהי בסדר, הרבר יעבור ללא כל תקלה או הפניה. כאשר יגיע תורו יבוא הזוג לפני בית הדין, ואחר שיחה קצרה, ייצאו שנים, אדון וגברת, אבל לא אשה ובעלה.

יש ובה האיש או האשה לבדם. הצד השני אינו מסכים לגירושין. במקרה זה יש צורך במשפט ארוך. הב"ד על והאשה יטיחו אשמות הדדיות ויתנו גונגו, והרבנים ישתדלו לפייס ולשכנע.

המחזה היומיומי -- בפני בית הדין הרבני ברחוב יבנה בתל-אביב מופיע חייל ומבקש גט מאשתו. 62% אחוז מכל המתגרשים בשנה האחרונה היו חיילים או חיילות משוחררים שחזרו ומצאו כי התרחקו מנשותיהם.

שרותם הצבאי. אולם לא כולם יכלו לתפוס את חוט חייהם ולחברו שוב. מהם מצאו כי נשיהם בגדו בהם, ויש גם שידעו זאת מקודם, אולם בחשדם שאולי לא יחזרו מהחזית רצו למנוע שערוריות. אחרים, והם רוב המקרים, מצאו כי שוב אין הם יכולים למצוא שפה משותפת עם נשיהם שנשארו בעיר.

62% מכל המגורשים במשך החדשים האחרונים הם חיילים משוחררים.

מתוך אלה, שיעור "נישואי-המלחמה" הוא דווקא נמוך. מעניין הוא, כי בניגוד לשאר ארצות תבל, הצליחו רוב החתונות של ימי המלחמה בין חיילים ואזרחיות. הסיבה לכך פשוטה. חיילי ארצות אחרות במלחמת העולם ידעו כי הם עלולים להישלח מבתיהם למרחקים ולזמן ארוך. רובם נשאו נשים מתוך להט הרגע (או המשקאות). בדעתם מראש כי לא יוכלו לקיים חיי משפחה תקינים, ולא היה איכפת להם מה יכריזו להיות תוצאות חתונות אלו בעתיד הרחוק. הם היו אנשי היום, "באיב היום, הולכים מחר". אולם אצלנו לא היה לותם החזית הנידחת ביותר רחוק יותר מביתו מכמה שעות נסיעה. הוא התחתן, ובמשך כל הזמן המשיך לחיות יות חיי נשואין במדה מסוימת. לכן הקפיד בבחירתו, ושוב התחשב בבטחון הבעיות — שיכון.

גטין בקרב העוים

יש סברה כאילו רבוי הגטין בא בעקבות העליה ההמונית. יתכן כי גם לעליה יש חלק ברבוי זה, אולם המספרים מוכיחים ללא כל ספק כי משפחות נהרסות לא עם בואן ארצה, אלא לאחר נסיון (עיקש בדרך כלל) להכות שרשים ולהשתקע בארץ. והנה טבלת גירושין לפי זמן ההתגוררות בארץ:

18% — הבעל פחות משלש שנים בארץ.
24% — האשה פחות משלש שנים בארץ.
32% — שניהם פחות משלש שנים בארץ.
23% — בין 5 — 3 שנים בארץ.
13% — יותר מחמש שנים, או ילדי הארץ.

מכאן, שלבעיה יש גם צד כלכלי. בהרבה ארצות מצב מקובל הוא כי הב-

מה על חיי המשפחה אצלנו בהשוואה לארצות הברית.

כל אדם הספיק כבר לראות בסרטים ולקרוא בעיתונים, שהחתונה בארצות הברית, היא כמעט דבר של מה בכך. ואילו אצלנו... איה הזוג אשר חשב על נישואין בקלות דעת? איה הבחור אשר התחתן מבלי שה"הכנות" יארכו חודשים, ולפעמים שנים? כי לא כל ילד בן 17 או 18 יכול להשיג חדר או דירה, ויש לזוג זמן רב לחשוב על נישואין ולשקול ולבחון את כל המעלות והמגורעות — לא מפני אופיו הזהיר של הנוער הישראלי, אלא בגלל סיבות "טכניות".

ואם משבר הדיוור הנו גורם בעל השפעה על ההחלטה להנשא, הריהו לא פחות חשוב במניעת גטין. כי נוסף לכל הבעיות האחרות, חייב אחד מבני הזוג לדאוג למעון חדש. והרי היום בישראל עושים יותר מאשר להשלים עם בן-זוג אם הדבר נוגע בחדר או דירה.

בעית הדיוור גורמת לגירושין

יש גם צד שני לבעית הדיוור: בית הוא מקום הצריך לטפח את החיים המשפחתיים, להיות לא רק מקום של לינה ואוכל אלא גם של בילוי וגילוי חמימות ויחסים כנים. במקום זה, הורסת הצפיפות והדחוק את יסודות החיים המשפחתיים. לשם בילוי יוצאים בני המשפחה, יחד או לחוד, למקומות צביריים רועשים. ובמקום בית המשפחה, נהפכים בתי הקפה והשעשועים למרכז החיים.

מה גרם ריבוי הגטין?

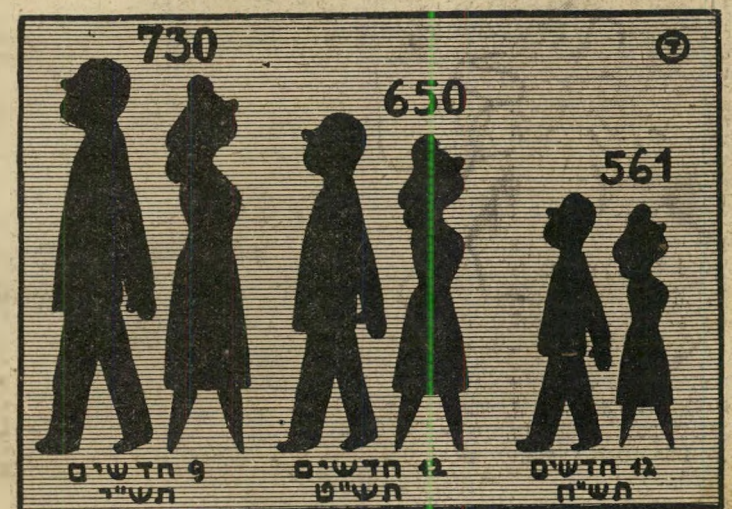
משך השנה האחרונה עלה מספר הגטין כמעט ב-50% לעומת השנה שלפניה. מה גרם לעליה פתאומית זו? ריבוי האוכלוסין? התרופפות פתע של המוסר? הקשיים החברתיים והכלכליים בהם מתלבטת הארץ?

התשובה היא מיווג של כל הגורמים הללו ועוד אחד חשוב. משך השנה הזאת חזרו ראשוני המשוחררים של צבא ההגנה לבתיהם. הרבה מהם היו נשויים. הם חזרו לנשיהם אחרי שנעדרו שנתיים, במשך תקופה זאת עברו וראו הרבה. הם קנו להם השקפות חדשות, ערכים חדשים.

הרוב חזר למסלול הדאגה הכלכלית למשפחה, למעגל חייהם שהופסק עי-

"הגיל הממוצע בחיי הנישואין" — 40 לגברים, 25 לנשים.

העקומה המראה את התגברות נחשול הגטין — הרבנות נאלצה לפתוח בית-דין שני בתל-אביב.